

สาขาที่ ๔ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ส่วนที่ ๒ หลักเกณฑ์ความรู้ ความสามารถและทักษะเฉพาะสาขา ๘๐ คะแนน

๑. ความรู้ที่จำเป็นในสาขาที่คัดเลือก (ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน) (๑๐ คะแนน)

๑.๑ ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับยา และสารเสพติด

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ โดยการอธิบายหรือบรรยายละเอียด ด้วยการเขียนหรือนำเสนอ

๑. ยาเสพติดหมายถึงอะไร

๒. ยาเสพติดแบ่งเป็นกี่ประเภท ตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

๓. ในฐานะที่ท่านเป็น อสม. ท่านมีแนวทางการค้นหา คัดกรองผู้ชื้อยาและสารเสพติดในชุมชนอย่างไร

๔. ขั้นตอนในการบำบัดรักษาผู้ป่วยเสติดมีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง (เป็นที่ยอมรับในวงการแพทย์)

๕. บทบาทของ อสม. ในการเฝ้าระวัง ป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนคืออะไร

๑.๒ ความรู้ที่จำเป็นเฉพาะโรคที่เข้ารับการรักษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ หน้าข้อความต่อไปนี้

.....๑. กัญชาเป็นสมุนไพร ไม่ใช่ยาเสพติด ทุกบ้านควรปลูกไว้เพราะเป็นพืชเศรษฐกิจสามารถสร้างรายได้ให้ครัวเรือนได้

.....๒. การแก้ปัญหายาเสพติดสามารถใช้กระบวนการรักษาทางยา การนำครอบครัวเข้ามาส่วนร่วมและหากชุมชนสามารถช่วยเหลือผู้เสติดได้จะส่งเสริมให้ผู้ป่วยเสติดสามารถลด ละ หรือเลิกเสடியาเสติดได้

.....๓. เมื่อคนในชุมชนไม่เสடியาเสติดใดๆ แล้ว ถือว่าชุมชนไม่มีปัญหาด้านยาเสติด จึงไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมป้องกันแก้ไขปัญหายาเสติดอื่นได้อีก

.....๔. การแก้ไขปัญหายาเสติดได้ดีที่สุด คือ การสร้างระบบเฝ้าระวัง โดยประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมคิด ร่วมทำเป็นปัจจัยสำคัญ

.....๕. การให้โอกาสและการยอมรับของสังคม เป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้เสฟ/ผู้ติดยาเสติดที่ดีที่สุด

คำชี้แจง การประเมินตามเกณฑ์ต่อไปนี้ดำเนินการด้วยการสัมภาษณ์ อสม. เข้ารับการคัดเลือก และผู้ที่เกี่ยวข้องสังเกตข้อมูลที่บันทึกไว้ หรือสาริตขั้นตอนการปฏิบัติ

๒. การปฏิบัติตัวของ อสม. ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน (๑๐ คะแนน)

๒.๑ การปฏิบัติตัว เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

- การปฏิบัติตัวเป็นผู้เฝ้าอยู่ตลอดเวลา
  - ไม่มีการดำเนินการค้นคว้าอื่น นอกจากรับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่
  - มีการดำเนินการค้นคว้าจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากการรับรู้จากเจ้าหน้าที่ ระบุ .....
- ทศนคติ แรงจูงใจของ อสม. เรื่อง ปัญหายาเสพติดทั่วไป และยาเสพติดในชุมชน
  - ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
  - อื่นๆ ระบุ .....
- การสำรวจ ค้นหาปัจจัยเสี่ยง ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนตามหลัก
ระบาดวิทยาชุมชน
  - ไม่มีการดำเนินการ
  - มีการดำเนินการ ระบุ.....
- การบ่งชี้เหตุปัจจัย ความเสี่ยงของชุมชนในด้านยาเสพติดในชุมชน
  - ไม่มีการดำเนินการ
  - มีการดำเนินการ ระบุ.....
- การกำจัดแหล่งเสี่ยง แหล่งปัญหาและการตัดวงจรการเกิดยาเสพติดในชุมชน
  - ไม่มีการดำเนินการ
  - มีการดำเนินการ
- การตรวจสุขภาพประจำปี
  - ไม่ได้ตรวจ
  - ได้ตรวจ
- การส่งเสริมสุขภาพ
  - ไม่ได้ดำเนินการ
  - ดำเนินการระบุ.....
- การเสพสารเสพติด
  - ไม่มีพฤติกรรมเสพสารเสพติดประเภทใดๆ
  - มีพฤติกรรมเสพสารเสพติดประเภท.....

๒.๒ กิจกรรมในครอบครัว เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

- กิจกรรมในครอบครัวที่ทำร่วมกันของสมาชิก เพื่อป้องกันยาเสพติดในชุมชน
  - ไม่ได้ดำเนินการ
  - ดำเนินการระบุ.....
  - สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเสพสารเสพติดประเภท.....จำนวน ..... คน
- ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามนโยบายของรัฐบาลในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
  - ไม่ได้ดำเนินการ
  - ดำเนินการระบุ.....
- กิจกรรมในการควบคุม ป้องกันยาเสพติด เมื่อมีคนในครอบครัวติด/ป่วย/เสี่ยงต่อยาเสพติด
  - ไม่ได้ดำเนินการ
  - ดำเนินการระบุ.....

๓. ความสามารถของ อสม. ในการถ่ายทอดความรู้เชิงเทคนิคและการบริหารจัดการของ อสม. เกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการศึกษา เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน (๑๐ คะแนน)

ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เชิงเทคนิค

๓.๑ กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

☐ กลุ่มปกติ/ทั่วไป	☐ ไม่ครอบคลุม	☐ ครอบคลุม
☐ กลุ่มผู้ป่วย	☐ ไม่ครอบคลุม	☐ ครอบคลุม
☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ ไม่ครอบคลุม	☐ ครอบคลุม
☐ กลุ่มเด็กและเยาวชน	☐ ไม่ครอบคลุม	☐ ครอบคลุม
☐ กลุ่ม อสม.และผู้นำชุมชน	☐ ไม่ครอบคลุม	☐ ครอบคลุม

แผนการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าถึงพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

- ไม่มี   มี ระบุ .....

๓.๒ สารที่ถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ

○สถานการณ์เหตุปัจจัย ความเสี่ยงของชุมชน

- ไม่ได้ดำเนินการ   ดำเนินการ ระบุชื่อเรื่อง/สาระที่ให้.....

○การเฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน

- ไม่ได้ดำเนินการ   ดำเนินการ ระบุ .....

○วิธีการบำบัด รักษา ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

- ไม่ได้ดำเนินการ   ดำเนินการ ระบุ .....

○บทบาทของประชาชนและพฤติกรรมที่ต้องปฏิบัติเฝ้าระวังควบคุมและป้องกันปัญหาเสพติด

ของชุมชน

- ไม่ได้ดำเนินการ   ดำเนินการระบุ .....

๓.๓ วิธีการและเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

๓.๓.๑ การมี/แสวงหาช่องทาง/วาระ/โอกาสในการถ่ายทอด

- ไม่มี/แสวงหาช่องทาง/วาระ/โอกาส ในการถ่ายทอด
 มี/แสวงหาช่องทาง/วาระ/โอกาส ในการถ่ายทอด

๓.๓.๒ ใช้สื่อในการถ่ายทอด

☐ ไม่ใช้ประโยชน์จากสื่อชุมชน	☐ ใช้ประโยชน์จากสื่อชุมชนระบุ .....
☐ ใช้สื่อต่างๆ ระบุ	☐ สื่อบุคคล/ภูมิปัญญา
☐ สื่อสิ่งพิมพ์	☐ สื่อ IT
☐ สื่อมวลชน	☐ สื่อประสม

ลักษณะวิธีการที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้

○การบอกกล่าวทั้งรายบุคคล / รายกลุ่ม

ไม่ใช้ ใช้ ระบุความถี่และจุดเด่นจุดด้อย.....

○ผ่านสื่อ / เทคโนโลยีในชุมชน

ไม่ใช้ ใช้ ระบุความถี่และจุดเด่นจุดด้อย.....

○เวทีประชุม / ประชาคม

ไม่ใช้ ใช้ ระบุความถี่และจุดเด่นจุดด้อย.....

○การจัดกิจกรรมรณรงค์ตามปฏิทินสาธารณสุข

ไม่ใช้ ใช้ ระบุความถี่และจุดเด่นจุดด้อย.....

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมรณรงค์

ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์

ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ดำเนินการเองโดยบทบาทหน้าที่ของชมรม ฯ

๓.๔สร้างและพัฒนาศูนย์การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้ของชุมชน

ไม่ได้ดำเนินการ ดำเนินการระบุ.....

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชน

ไม่ได้ดำเนินการ ดำเนินการระบุ.....

๓.๕ ประสิทธิภาพการถ่ายทอด

๓.๕.๑ แสวงหาและใช้ข้อมูลทางวิชาการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในพื้นที่ เพื่อการถ่ายทอด

ไม่ได้ดำเนินการ ดำเนินการระบุ.....

๓.๕.๒ มีแฟ้มเอกสาร/ข้อมูล/สื่อ เพื่อการถ่ายทอด/ปรับให้เป็นปัจจุบัน

ไม่มี มี ระบุ .....

๓.๕.๓ เป็นแกนนำ/สร้างพัฒนาทีมงานในการถ่ายทอด

ไม่เป็นแกนนำ เป็น ระบุ.....

๓.๕.๔ มีแผนการถ่ายทอด/ปฏิทินถ่ายทอด

ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๕.๕ ถ่ายทอดได้ฉับไว / ทันการณ์

ไม่ฉับไว/ทันการณ์ ฉับไว/ทันการณ์

๓.๕.๖ การถ่ายทอดเข้าถึงพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

ไม่เข้าถึง เข้าถึง

๓.๕.๗ สามารถผลักดันให้เป็นนโยบายสาธารณะและนโยบายของท้องถิ่น

ไม่สามารถผลักดันเป็นนโยบาย สามารถผลักดันเป็นนโยบายได้

๓.๖ ประสิทธิภาพผลการถ่ายทอด

๓.๖.๑ มีการทำงานเป็นทีม และเครือข่ายมีส่วนร่วม

ไม่มี มี ระบุ .....

๓.๖.๒ มีการระดมทุน/งบประมาณ และบริหารจัดการที่ดี (มีแผน/มีกรรมการ/มีการประเมินผล)
 ไม่มี มี ระบุ .....

๓.๖.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / องค์กรชุมชน ให้การสนับสนุน
 ไม่ให้การสนับสนุน เพราะ.....
 ให้การสนับสนุน ระบุ.....

๓.๖.๔ ชุมชนรับรู้สถานการณ์/ปัญหาของตนเอง
 ไม่มีการรับรู้ มีการรับรู้ ระบุ.....

๓.๖.๕ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันดำเนินการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา
 ไม่มีส่วนร่วม มีส่วนร่วม ระบุ.....

๓.๖.๖ มีการประเมินผล/สรุปทเรียน ด้านการถ่ายทอด
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๗ ได้รูปแบบการพัฒนาการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับพื้นที่ / สถานการณ์ / ปัญหา
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๘ มีการขยายผลรูปแบบการถ่ายทอดสู่การสร้างพลังชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๘.๑ มีการสร้างมาตรการทางสังคมโดยชุมชน
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๘.๒ ได้รับหรือมีการพัฒนาทักษะด้านการถ่ายทอดแก่ทีมงาน
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๘.๓ มีการผลิตสื่อชุมชน / ใช้สื่อชุมชน
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๘.๔ มีการประเมินผลสื่อชุมชน
 ไม่มี มี ระบุ.....

๓.๘.๕ จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง
 ไม่มี มี ระบุ.....

การถ่ายทอดเทคนิค วิธีการดำเนินงานสู่เครือข่ายอื่นๆ

ไม่มี มี ระบุ
 นวัตกรรม โครงการความคิดสร้างสรรค์
 แนวปฏิบัติที่ดี อื่นๆ.....

๔. ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (๒๐ คะแนน)

- ให้ระบุหรืออธิบายวิธีการที่จะทำให้ “ประชาชนในชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดในชุมชน” ร่วมกันได้
- ให้ระบุหรือแสดงกระบวนการ วิธีการสร้างให้คนในชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ว่า ยาเสพติดในชุมชนเกิดขึ้นได้อย่างไร บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน มีความเสี่ยง อย่างไร
- ให้ระบุหรือแสดงกระบวนการ วิธีการในการทำให้กลุ่มอื่นในชุมชน (มากกว่า อสม.) ได้เข้ามา ร่วมคิดร่วมทำเรื่อง ปัญหาเสพติดในชุมชนและสนับสนุนการดำเนินงานได้
- ให้ระบุหรือแสดงกระบวนการ วิธีการในการบรรจุเรื่องยาเสพติดในชุมชนเข้าสู่การสนับสนุน งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลหรือองค์กรภายนอก

๕. กิจกรรมของ อสม. เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน (๑๐ คะแนน)

๕.๑ สถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน (ประเมินความสอดคล้องระหว่างปัญหากับกิจกรรม การแก้ไขปัญหายา)

○ สามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน (มีข้อมูลและสถานการณ์สนับสนุน)

ไม่สามารถระบุปัญหาได้

ระบุปัญหาได้

○ มีแผนงานโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ การระดมทุนจากภายในและภายนอกหน่วยงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ การใช้เทคโนโลยีชุมชน/ภูมิปัญญาภายนอกหน่วยงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ กิจกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจนและ สามารถวัดผลได้

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ การประเมินผลการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด/การเผยแพร่ความรู้/ การจัดการความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ไม่มี

มี.....

๕.๒ กิจกรรมที่ อสม. ทำเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมยาเสพติดในชุมชน

○ ระบุกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนพร้อมเอกสารอ้างอิงที่เป็นรูปธรรม

ไม่มี

มีระบุ.....

○ ระบุกิจกรรมในการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ ระบุกิจกรรมหรือวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมในการปรับพฤติกรรมของประชาชนและลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่ออาการเกิดปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ ระบุกิจกรรมหรือวิธีในการเป็นผู้นำในการสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ ระบุกิจกรรมหรือวิธีในการจัดระบบเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ ระบุกิจกรรมหรือมาตรการทางสังคมที่ใช้ในการดำเนินงานยาเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

○ ระบุกิจกรรมหรือวิธีในการสร้างและบริหารเครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

๕.๓ กิจกรรมที่ อสม. ส่งเสริมและดำเนินการร่วมกับชุมชน เพื่อการส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษา รวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ที่มีปัญหาการเสพยาเสพติดในชุมชน

ไม่มี

มี ระบุ.....

หากตอบว่ามีกรดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวในชุมชนโปรดตอบคำถามข้อ ๑) - ๓) หากตอบว่าไม่มีไม่ต้องตอบคำถามข้อ ๑) - ๓)

๑) สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชุมชนได้

ไม่มี

มี ระบุ.....

๒) กิจกรรมมีความครอบคลุมทุกกลุ่มผู้เสพติดหรือไม่ (การส่งเสริมป้องกัน รักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ)

ไม่มี

มี ระบุ.....

๓) การบริหารงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

ไม่มี

มี ระบุ.....

๖. ผลงาน ความสำเร็จและสิ่งที่ภาคภูมิใจที่เป็นรูปธรรมเด่นชัดในสาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ให้ยกตัวอย่างให้ชัดเจนอย่างน้อย ๑ กิจกรรม (๒๐ คะแนน)

○ ที่มาของปัญหาอ้างอิงข้อมูลและสถานการณ์.....

○ จุดหมายปลายทางของการดำเนินกิจกรรม.....

○ การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ระบุบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย.....

○ ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมชัดเจน .....

ผลงานการแก้ไขปัญหา ใน ๓ ด้านเป็นอย่างน้อย ได้แก่

○ การแก้ไขปัญหาของชุมชนและการเฝ้าระวังชุมชน
 ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....

○ การแก้ไขปัญหาด้านผู้เสพ/ผู้ติด ด้วยการไม่เพิ่มหรือลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
 ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....

○ การแก้ไขปัญหาในกลุ่มเสี่ยง
 ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....

○ การสร้างระบบสื่อสารข้อมูล เพื่อการเฝ้าระวังของชุมชน
 ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....

นวัตกรรม ผลงานเชิงประจักษ์ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคตตามจุดหมายปลายทาง ตลอดจนการได้รับรางวัล
จากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทุกระดับ โปรดระบุพร้อมแสดงหลักฐาน (๒๐ คะแนน)

.....
.....
.....

○ แนวทางการดำรงความยั่งยืนของกิจกรรมหรือตัวชี้วัดที่แสดงความต่อเนื่องของการดำเนินงาน
ในอนาคต.....
.....
.....
.....

○ แผนงาน/โครงการที่จะดำเนินงานต่อไปในงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
.....

○ ระบบส่งต่อการพัฒนาหรือการสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
 ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....